

DESTINATIONS
UTVECKLING

Idre

Merket for bærekraftig reisemål*

Idre

Hållbarhetsrapport 2023

**Bærekraftig
Reisemål**

Lokalt engasjement
i et langt perspektiv

Idre 30 april 2024 * Frida Torsein * Carina Sisell

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Förankring	4 - 5
3. Natur, kultur og miljø	6 - 7
4. Sociala värderingar	8 - 9
5. Ekonomisk livskraft	10
6. Utmaningar	11
7. Framgångshistorier	11
8. Förmedling av rapporten	12
9. Bilagor och källor	12

* «[Merket for bærekraftig reisemål](#)» är namnet på den norska hållbarhets-märkning för destinationer som Idre fick första gången 2018. "Merket for Bærekraftig reisemål" har utvecklats av Innovasjon Norge och är ett verktyg för turistorter och regioner att långsiktigt jobba för en hållbar destinationsutveckling." Märkningen revideras vart tredje år, för att bli godkänd igen förutsätter märkningen att man visar positiv utveckling som bland annat stäms av genom en årlig hållbarhetsrapport/bærekraftrapport.

1. Inledning

Det är ett mål med märkesordningen **Bærekraftig Rejemål** att synliggöra att arbetet pågår för en mer hållbar utveckling av destinationerna, även förutom ommärkningen som sker vart tredje år.

Denna rapport beskriver aktiviteter i fjälldestinationen Idre 2023, lite 2024 och några planer för framåt som bidrar till att utveckla fjälldestinationen Idre som hållbar destination. Många är involverade i det arbetet, både Älvdalens kommun samt destinationsutvecklingsföretaget och små och stora enskilda aktörer.

Destinationen beskriver sig själv på sin webbplats:

” Fjälldestinationen Idre satsar mångmiljarder för utvecklingen av framtidens hållbara besöksnäring. I norra dalafjällen, Idre, Fjätervålen och Grövelsjöfjällen genomförs och planeras nu en mycket kraftig tillväxt de kommande 10 åren. Det är den snabbaste utvecklingen av besöksnäringen i Idreområdet på 100 år”.

”Regeringens nya turiststrategi pekar ut utvecklingsområden och Idre är ett mycket bra exempel på en sådan destination. Hur säkrar vi att Idre Fjälls, Idre Himmelfjälls, Fjätervålen och Grövelsjöfjällens ambitioner matchas av samhällets förmåga och vilja att agera? Satsningar från offentliga parter behöver samverka med företag och privata aktörer”.

”Destinationsutveckling Idre AB (DIAB) skall arbeta långsiktigt och strategiskt med övergripande frågor för att skapa goda förutsättningar för hela besöksnäringen att utvecklas och därigenom bidra till ett ökat antal besökare året runt i norra Dalafjällen, Idre, Fjätervålen och Grövelsjön. Bolaget skall inte vara ekonomiskt vinstdrivande.”

På detta sätt bidrar besöksnäringen till en positiv och nödvändig utveckling för hela Älvdalens kommun”.

Idre-området märktes som ett hållbart resmål redan 2018 och har nu genomfört sin första ommärkning under 2023. En ny omgång väntar i början 2026. Det märks att Idre-området har arbetat med hållbar destinationsutveckling över tid. Arbetet har utvecklats och åtgärderna har successivt blivit både fler och bättre.

2. Förankring

Politisk förankring

Förankringsjobbet startade under SITE2, med att arbetet med **Bærekraftig Rejemål** presenterades och förankrades i Älvdalens kommuns högsta politiska organ; kommunfullmäktige.

Där beslutade man att:

- ♣ Älvdalen kommun antar och bidrar aktivt i det fortsatta arbetet med märket för **Bærekraftig Rejemål** genom en dynamiska handlingsplan.
- ♣ Klarlägga behov samt avsätta resurser för finansiering till hållbarhetsarbetet för perioden 2023 - 2025 för att säkerställa arbetet enligt handlingsplan.
- ♣ **Fastställa** organisering av arbetet.

Under en företagarkonferens i november 2022 togs en målbild med namnet *Det goda samhället – Älvdalens kommun 2030* form. Under 2023 har man arbetet vidare med en handlingsplan för de olika fokusområdena. Underlaget har sedan hanterats i olika grupper under våren 2023 för att formulera hur vi ska gå vidare tillsammans-företagare och kommunen. Utifrån de olika fokusområdena finansiering, tillväxt, bostäder, kompetensförsörjning, infrastruktur, kommunikation och attraktivitet har de ansvariga i kommunen för respektive område sammanställt en åtgärdslista. I juni 2023 sammanträdde Näringslivsrådet för ett första möte om hur en handlingsplan för alla föreslagna områden på åtgärdslistan ska hanteras. Dessa har sedan presenterats under en företagskonferens i november 2023.

Förankring genom SITE-Mobility

Fjälldestinationen Idre är en del av Interreg Sverige-Norge-projektet; SITE-Mobility, som är ett samarbete mellan Sälen, Idre, Trysil och Engerdal från och med februari 2023. Målet med projektet är att utveckla "En smart, integrerad och bærkraftig gränsregion", där syftet med projektet är att utveckla hållbar mobilitet med effektmålet minskade klimatutsläpp, vilket bidrar till ett hållbart näringsliv och en mer hållbar SITE-region i takt med gjorda och kommande miljardinvesteringar och påföljande ökade besöksströmmar och transporter.

Kommunordförande och kommundirektörer sitter i projektets styrgrupp och följer projektet noga.

- ♣ Alla de fyra SITE-kommunerna har arbetat med att ommärka enligt märkningen **Bærekraftig Rejemål** som innebär bred förankring bland destinationernas företag i besöksnäringen och kommunerna.

Förankring hos destinationens medlemsföretag

Verksamhetsansvarig för DIAB har haft löpande uppdateringar kring hållbarhetsarbetet till bolagets delägare och en återkommande punkt på styrelsens dagordning.

Förankring hos medborgare, gäster och samarbetspartners

I samband med att destinationen blev ommärkt gjordes en omfattande spridning i olika kanaler för att informera att man blivit ommärkt, vad det innebär samt vad **Bærekraftig Reisemål** står för. Information gick ut via bland annat Älvdalens kommuns hemsida:

[ldre och Sälen fortsatt godkända som hållbarhetsmärkta destinationer - Älvdalens kommun \(alvdalen.se\)](https://www.alvdalen.se/ldre-och-salen-fortsatt-godkanda-som-hallbarhetsmarkta-destinationer)

Följande planeras

Inom kort kommer kommunen samt DIAB och dess delägare få information om hur de kan och får använda loggan för **Bærekraftig Reisemål**. Det kommer gå ut information via mejl med förslag på text till deras webbplatser som beskriver märkning.

3. Natur, kultur og miljø

Följande exempel på åtgärder för en mer miljö- och klimatvänlig destination har genomförts under den senaste rapporteringsperioden:

- ♣ Genom finansiering av medel från Interreg Sverige-Norge har man under 2022 genomfört en förstudie för att söka ett fjärde SITE-projekt: SITEVI med fokus på mobilitet och klimat. Destinationsutveckling Idre AB har varit aktivt involverad i förstudien.
- ♣ DIAB har under vintern 2022-2023 och 2023-2024 genomfört ett projekt med en gratis skidbuss inom Fjälldestinationen Idre. Projektet finansierades via Leader-projekt Dalälvarnas utvecklingsområde tillsammans med Jordbruksverket. ” Skidbussen gjorde det enklare för både gäster, invånare och de som jobbade här för att ta sig mellan våra områden under de senaste vintrarna. Den är dessutom gratis för alla! Det här är en del i en stor satsning på hållbarhet”.
[Stor satsning på kollektivtrafik i Idre-Grövelsjöområdet. – Destinationsutveckling Idre](#)
- ♣ Genom föregående SITE-projektet (2021-2023) genomfördes tre GAP-analyser (skillnad mellan nuläge och önskat läge) i syfte att medvetandegöra och belysa vilka åtgärder som företag kan göra för att arbeta hållbarare i ett led mot att skaffa en miljöcertifiering.
- ♣ Genom SITEIII har ett projekt startats upp kring lokal mat i hela SITE-regionen – Skandinavisk Måltidsturism. Lokala mat- och dryckesleverantörer i hela SITE-området har kartlagts och aktörernas behov har identifierats. Utveckling av en gemensam digital mötesplats har tagits fram där aktörerna marknadsförs.
För att stödja producenterna i deras gränsproblematik kring försäljning av mat och dryck över gränsen har ett samarbete med Gränskommittén inletts för att stödja producenterna att hantera dessa. Arbetet kring Skandinavisk Måltidsturism fortsätter i SITE-Mobility där man arbetar vidare med att hitta digitala beställningslösningar i kombination med samordnade transporter av varorna. [Projektet | Skandinavisk Måltidsupplevelse \(sitedestination.eu\)](#)
- ♣ Idre Himmelfjäll gjorde satsningar under vintersäsongen 2022-2023 under namnet ”Samevistet” där Idre Sameby ska sprida kunskap om samisk kultur och rennäring. Bland många nyheter på destinationen finns det numera en timrad kåta, ”Samevistet”, där Mattias Jonsson från Idre Sameby kommer att dela med sig av kunskap om samisk kultur och renskötsel som näringsgren.
[Skidåkande turister ska få kunskap om samisk kultur : Besöksliv \(besoksliv.se\)](#)

- ♣ I mars 2024 anordnade Visit Dalarna en föredragning om samisk kulturturism. Syftet var att förmedla konkreta råd, tips och goda exempel för att förmedla samisk kultur till gäster som besöker Dalarna. Du som anmäler dig behöver inte erbjuda samiska upplevelser men ha ett intresse av att bevara, förmedla och värna om den unika samiska kulturen. Målsättningen är samarbeten som skapar hållbara upplevelser idag och för framtida generationer.
- ♣ DIAB har under 2022 tagit fram en hållbarhetspolicy för bolaget. Den beskriver man på webbplatsen: " DIAB:s hållbarhetsengagemang bygger på våra delägares och medarbetares personliga och företagsmässiga engagemang för hållbarhet. Krav från nuvarande och blivande kunder/gäster kommer också att kräva hållbara produkter/tjänster och en utveckling av hållbarhetsarbetet. Detta uttrycks tydligt i den handlingsplan som beslutats i DIAB:s styrelse. Att undvika frestelsen att se framåtskridande som enbart en förlängning av den pågående utveckling som lett fram till dagens förhållande. Inte minst gäller ambitionen hållbarhetsperspektivet och jämställdhetsperspektivet." [Hållbarhetspolicy – Destinationsutveckling Idre](#)
- ♣ Under perioden okt 2022 – okt 2024 pågår ett projekt genom Visit Dalarna med 14 partners som innefattar Grövelsjöns turistförening samt Fjätersvålen. Besöksstrycket på Dalarna är högt och behovet att säkerställa en hållbar utveckling för natur-och kulturturismen och lokalbefolkningen är därför stort. Dalarnas många olika destinationer och lokalsamhällen ringar in behovet av en kvalitetssäkrad utveckling av regionens vandringsleder. Nyttan av en hållbar utveckling kopplat till Dalarna är väldigt tydligt, där Dalarnas många olika destinationer och lokalsamhällen samtliga ringar in behovet av en kvalitetssäkrad ledutveckling.

[Investera i leder i Dalarnas landsbygd | Visit Dalarna](#)

Det finns idag 6 företag (av 94 = 6,4 %) som innehar någon form av miljöcertifiering (C4-1-3):

Storsätra Fjällhotell	KRAV
Grövelsjöns Fjällstation STF	Green Key
Renbiten	Renlycka
Renbiten	Sapmi Experience
Coop Älvdalen	Bra Miljöval
Ica Idrebua	Bra Miljöval
ICA Supermarket Olsson	Svanen

Följande planeras

Utarbeta en "checklista" inom området natur, kultur och miljö som sänds till alla företag verksamma inom besöksnäringen för att medvetandegöra och ge förslag på åtgärder man kan arbeta med för att bli mer hållbara inom de områdena.

4. Sociala värderingar

Följande exempel på åtgärder som genomfördes förra året för att göra fjälldestinationen Idre till en ännu bättre destination för gäster, lokalbefolkning och anställda:

Samarbete mellan besöksnäring och kommun

- ♣ Ledningen för DIAB har flertalet möten under året med politisk och administrativ ledning i Älvdalens kommun för att ha en nära dialog kring DIAB och dess delägars verksamhet. Kommunen stödjer DIAB både ekonomiskt och personalmässigt. Detta för att utveckla dialogen och samarbetet och vara aktiva i främjande av myndighetsutövning.
- ♣ Destinationsutveckling Idre och dess delägare medverkar i arbetet med framtagande av ett bostadsförsörjningsprogram för kommunen. Programmet skall antas av kommunfullmäktige och kommer att ligga till grund för framtagandet av en ny översiktsplan för kommunen. DIAB har även deltagit i Länsstyrelsens projekt: *Boligutvikling i grensregionen Dalarna-Innlandet og Värmland.*
- ♣ DIAB har under 2023 deltagit i en arbetsgrupp tillsammans med kommunen, föräldrarepresentanter, medarbetare, skol- och kommunledning med politiker från barn- och utbildningsutskottet och kommunstyrelsen. Syftet med mötena har varit att konstruktivt och konkret arbeta med åtgärder som leder till förbättringar, eftersom en bra skola är en viktig framtidsfråga.
- ♣ Under 2023 har en förstudie gjorts genom DIAB och Älvdalens utbildningscentrum kring gymnasieskola/utbildning i Idre. Under projektets gång har många kontakter knutits och utbildningsfrågan i Idre har lyfts i ett flertal olika sammanhang. Två nycklar har varit Gränskommittén Innlandet-Dalarnas träffar på temat "Kompetensförsörjning i fjällen" och en workshop på temat "Idreområdets infrastruktur gällande utbildning" som projektet anordnade den 29 november 2023. Piloten har kommit fram till bland annat en väg framåt som innebär att Älvdalens kommun kommer tillsammans med näringen i Idreområdet arbeta fram en "affärsplan" för att identifiera behovsbilden och utifrån detta arbeta strategiskt med kompetensförsörjningsfrågan.
- ♣ I februari 2024 bjöds Dalarnas riksdagspolitiker till ett möte i Idre för att ha en dialog kring besöksnäringens utmaningar. Man pratade bland annat om Västerdalsbanan och tåg till Särna samt regelverk som plan- och bygglagen för byggandet av personalboenden för säsongsanställda.

[Riksdagsmän på idrebesök – fick inblick i besöksnäringens utmaningar. – Destinationsutveckling Idre](#)

Lokalbefolkning:

- ♣ Alla arrangemang för vandringsleder, cykelleder, skidbackar och evenemang, riktade till besökare, tillhandahålls även till lokalbefolkningen som ett mervärde. Anläggningarna har även erbjudit lokalbefolkningen subventionerade priser på skipass.
- ♣ 78 % av lokalbefolkningen har (enligt underökning hösten 2021) en mycket positiv eller positiv inställning till destinationsutvecklingen i Fjälldestinationen Idre.
- ♣ Destinationsutveckling Idre är involverad i de planer som finns för en helt ny utbildning på Älvdalens Utbildningscentrum med arbetsnamnet "Lift, drift och pist" – och mer eller mindre skraddarsydd för fjällanläggningarnas olika yrkesroller.
[Ny gymnasieutbildning: "Skraddarsydd för lift, drift och pist" – Mora Tidning](#)

Anställda:

- ♣ Genom SITE-Mobility-projektet genomfördes en busstur runt i de fyra SITE-kommunerna i januari 2024. Detta för att lära känna varandra och utbudet i området. Politiker och anställda i kommunen samt destinationsbolaget deltog i bussturen.
- ♣ Genom en webbsida har Destinationsutveckling Idre en kontinuerlig dialog kring aktuella ämnen som kan tänkas beröra medlemsföretagen och dess anställda.

Gäster

- ♣ Gästerna på Idre Fjäll har under vintern 2023 engagerat sig i att panta flaskor och burkar för 230 000 kr som sedan skänkts till Idre Sportklubb. Det är ett stort bidrag till barn- och ungdomsidrotten i Idre.
[Idre Fjälls gäster gör skillnad: Över 230 000 kr donerade till Idre SK genom pantavgifter | Idre Fjäll \(idrefjall.se\)](#)
- ♣ Idre Fjäll har sedan 2023 engagerat sig i kampen mot barncancer. I februari 2023 när Idre Fjäll arrangerade "skida för varje barn skull", där gäster fick testa skidor och få en kopp kaffe mot att de skänkte pengar till Barncancerfonden, syntes det stora engagemang som fjällanläggningens gäster har för kampen mot barncancer. Insamlingen nådde ett slutresultat på över 30 000 kronor till Barncancerfonden. Idre Fjäll kommer att lansera konceptet "Ski of Hope", där intresset för fjällvärlden och skidåkning kombineras med insamlingsaktiviteter till den livsviktiga forskningen. Tillsammans med flera välkända skidåkare kommer aktiviteter att ske både på och utanför fjällanläggningen, med syfte att uppmärksamma barncancer och samla in pengar till Barncancerfondens arbete. [Stiftelsen Idre Fjäll engagerar sig för barn med cancer – ansluter som huvudpartner till Barncancerfonden | Barncancerfonden](#)

5. Ekonomisk livskraft

Covid-19 har bidragit till att besökarantalet har ökat markant under 2021 och 2022. Med de produkter Fjälldestinationen Idre erbjuder med friluftsliv och gott om plats samt olika utbud var något som lockade fler och fler gäster. Vad detta kommer att göra med viljan att resa i framtiden för den svenska marknaden och den utländska marknaden är för tidigt att säga. Under 2022 har världen också drabbats av krig och ekonomisk oro med inflation och rekordhöga elpriser är förändringar där destinationen blir påverkade av som är utanför vår kontroll. Främst ser vi att sommaren fortsätter öka efter pandemin. Även klimatförändringarna i exempelvis Alperna har inneburit ökat antal besökare av både svenska och utländska besökare.

Gästdygn utveckling – hela kommunen- 2023	2022	2021	2020	
Gästdygn juni-sept.	183'	173'	179'	150'
Gästdygn jan-april	147'	166'	135'	138'

(Gästdygn avser all typ av boende)

Logiintäkter – hela kommunen	2023	2022	2021	2020
Intäkter juni-sept. (miljoner)	45,0	43,5	44,3	36,0
Intäkter jan-april (miljoner)	48,9	50,4	43,7	37,1

Utveckling av antalet medlemsföretag, resultat och anställda

Medlemsföretag	2023	2022	2021	2020
	94	94	94	94

Årets resultat	2022	2021	2020
DIAB	260' Skr	267' Skr	-433' Skr
Visit Dalarna AB	1256' Skr	44' Skr	136' Skr

Antalet sysselsatta i besöksnäringen	2022	2021	2020	2019
Hela kommunen	856	773	525	790

6. Utmaningar med hållbar besöksnäring utveckling

Några exempel på utmaningar som vi ser som viktiga för destinationen idag:

- ♣ Utmaningar finns inom VA, energi, social service mm som på andra besöksnäringdestinationer.
- ♣ En stor utmaning som har ökat sedan pandemin är bristen på kompetens inom besöksnäringen. Speciellt på en liten ort som Idre är det en stor utmaning. För att lösa det krävs samarbeten och paketering för att få personer med kompetens att lockas att bosätta sig i Idre med frågor som tillkommer med bostad, skola mm.
- ♣ En annan utmaning är klimatavtrycket för resan till/från, mellan och inom destinationerna i Fjälldestinationen Idre.
- ♣ Miljö- och kulturpåverkan i stort från besöksnäringen – allt från stort besöksstryck på vissa speciella platser till påverkan på samernas arbete inom område.

7. Framgångshistorier

- ♣ SITE-samarbetet och de projekt som drivits över tid har utvecklat fjälldestinationen Idre på ett sådant sätt som inte hade varit möjligt som enskild destination. Att nu ett fjärde projektomgång med möjligheter att ytterligare utveckla destinationen under projektet **"En smart, integrerad och bärkraftig gränsregion"** kommer ge många positiva ringverkningar. SITE4 är en del av DIABs arbete med att skapa ett mer hållbart resmål.
- ♣ Resan till och från vår destination svarar för 80% av gästens miljöpåverkan. Här jobbar vi intensivt i samarbete på flera fronter: förbättrade vägar, ladd-infrastruktur, delningsekonomi och tåg.

8. Förmedling av rapporten

Förmedling av rapporten planeras att genomföras:

- ♣ Redovisas för Destinationsutveckling Idre´s styrelse
- ♣ Presenteras på Destinationsutveckling Idre´s webbsida
- ♣ Sändas ut till som del i nyhetsbrev till besöksnäringens aktörer i Destinationsutveckling Idre
- ♣ Rapporten presenteras för Älvdalens kommunfullmäktige som en del av den politiskt beslutade årliga rapporteringen kopplat till handlingsplanen som tagit fram för certifieringsarbetet med **Bærekraftig Reisemål** samt **Lokal Handlingsplan för besöksnäringen i Älvdalen 2022 (Visit Dalarna)**.

9. Bilagor och källor

- ♣ Destinationsutveckling Idre´s webbplats:
[Destinationsutveckling Idre – Sveriges bästa och mest hållbara destination.](#)
- ♣ Statistik gästdygn, logiintäkter:
[Inkvartering Resor och besök Turismräkenskaper - Utveckling över tid \(tillvaxtverket.se\)](#)
- ♣ TEM-rapporten 2022, Älvdalen (Visit Dalarna)